

fra hellenistisk filosofi. Forf. fremhæver med rette Islams stærke sammenkædning af stat og religion; statsmagtens ideelle begrundelse ligger i dens myndighed til at håndhæve den hellige lov, og er den ikke i stand til det, mister den eo ipso sin berettigelse. Men det er påfaldende i hvor høj grad den islamiske statsteori trods sine faste rammer har haft smidighed til at modificere kalifatets og sultanatets konstitutionelle magtfulde efter de veksellende politiske betingelser¹. Alle arabiske jurister opererer med det samme kildemateriale, nemlig historieskrivernes fremstillinger, og de opnår normalt deres resultater ved at bringe dette stof i overensstemmelse med den givne situation for at bevare den guddommelige kontinuitet fra Muhammed.

I bogens andet afsnit — "The Platonian Legacy" — redegør dr. Rosenthal kyndigt for de arabiske, skolastiske filosofers (*falāsifah*) møde med den klassiske filosofi, især Aristoteles' og Platons. Han påviser uomtvisteligt, hvorledes *falāsifah* ligesom deres europæiske fagfæller har forsøgt at harmonisere åbenbaringen med den rationelle, græske tænkning. Og selv om den platoniske arv nok — som forf. betoner — hos *falāsifah* har bidraget til at afklare en del af den hellige lovs begreber, lykkedes det dem aldrig helt at forene denne inspirationskilde med Muhammeds usystematiske forkyndelse, og de havde næppe heller nogen mulighed derfor. Den guddommelige åbenbaring drages aldrig i tvivl, og medens de klassiske ideer i Europa i høj grad var medvirkende til at bane vejen for adskillelsen af gejstlig og verdslig autoritet i senmiddelalderen, tillod Islams struktur ikke nogen tilsvarende emancipation.

Erling Ladewig Petersen.

I anledning af 350-året for Henry Hudsons berømte rejse til Nordamerika i 1609, der førte til opdagelsen af det senere så vigtige område omkring floden af hans navn, har stadsarkivet i Amsterdam udsendt et af 'hoofd archivist' dr. SIMON HART for-

¹ Dette træk har den engelske orientalist, sir Hamilton Gibb tidligere fremhævet. — Dr. Rosenthals påvisning af den hellenistiske arv i de arabiske forfatteres »quest for human happiness» er utvivlsomt berettiget, men det havde nok været heldigt også at følge dette begrebs linier tilbage til de gamle, orientalske forestillinger om sammenhængen mellem herskerens retfærdighed og folkets trivsel, en idé, der tydeligst fremtræder i šī'ismens mahdī-lære, men som også er mærkbar i reaktionen mod ummayyaderne, hvis verdslige kongedømme (mulk) de arabiske teoretikere — som forf. er inde på — tog afstand fra som uforeneligt med kalifatets åndelige myndighed.

fattet skrift *The Prehistory of the New Netherland Company. Amsterdam Notarial Records of the first Dutch voyages to the Hudson* (Amsterdam, 1959; 105 s.). Det leverer et smukt bevis på forfatterens dybtgående kendskab til de Amsterdamske notararkiver. Hovedsagelig på grundlag af nyfremdraget materiale herfra, bl. a. en sjældenhed som et netop opdukket fragment af en Amsterdamsk købmands brevkopibog fra årene 1613–16, giver han en fremstilling af den Nederlandske handelsaktivitet ved Newfoundland og i Canada omkring 1600 og i området ved Hudson-floden i årene frem til det Nederlandske Vestindiske Kompagnis overtagelse af eneretten i begyndelsen af 1620'erne. En række aftrykte notarakter (i Engelsk oversættelse) kaster interessant lys over de første foretagender og over baggrunden for de forskellige interessegruppers samling i det oktrojerede Ny Nederland-kompagni i 1614. Rederskikkelserne, der for en stor del var de samme som i den omtrent samtidigt oktrojerede hvalfangersammenslutning Noordse Compagnie, og som i mærkelig grad tilhørte den Lutheranske minoritet af den Amsterdamske storkøbmandsstand, behandles særskilt i en række biografiske rids, der indeholder en mængde detailoplysninger til forståelse af disse købmanskredses oprindelse og deres mangesidige handelsinteresser og familieforbindelser. Foruden til den Nordamerikanske kolonisations historie yder arbejdet derved også et interessant bidrag til belysning af baggrunden for den Nederlandske handelskapitalismes kraftige udfoldelse i årtierne omkring 1600.

Sune Dalgård.

Kåre D. Tønnessons bog *La Défaite des Sans-culottes. Mouvement populaire et réaction en l'an III*. (Presses Universitaires d'Oslo et Librairie R. Clavreuil, Paris. 1959. 456 s.) slutter sig til den efterhånden lange række af værker fra Sagnac og Mathiez til Lefebvre og Labrousse m. fl., der betragter den franske revolutions exalterede begivenhedsforløb som et sammenstød mellem bourgeoisiets erobring af regeringsmagten og fjerde stands — sans-culotternes — tumultøse kamp for det daglige brød. Frankrig har oplevet »melkrige« før revolutionen. Når disse eruptioner får så skæbnesvanger betydning i årene 1789—94, skyldes det dels, at kontrarevolution og krig gør vanskelighederne større, dels at stadigt mere yderligtgående revolutionære bevidst formår at vende brodden mod det til enhver tid herskende styre. Det er imidlertid ikke den revolutionære bølges — efterhånden velhandlede — sti-